

Handläggare
Jessica Jerrås
Telefon: 0850809888**Till**
Norrmalms stadsdelsförvaltning
2022-08-25

Svar på remiss av Riktlinjer för utplacering av enklare hinder på gång- och cykelvägar

Förvaltningens förslag till beslut

Norrmalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat trafiknämndens förslag till riktlinjer för utplacering av enklare hinder på gång- och cykelvägar. Riktlinjerna ska komplettera handboken ”*Cykel i staden*” (2009) där grundprincipen är att inga fysiska hinder ska placeras ut på cykelvägarna. Riktlinjer för utplacering av enklare hinder på gång- och cykelvägar ska vara stöd för tjänstepersoner i situationer där det ändå kan behövas hinder för att förhindra olovlig motorfordonstrafik.

Riktlinjerna vägleder i att utreda behovet av hinder samt preciserar vilken typ av hinder som ska placeras ut och hur de ska placeras. I riktlinjerna förespråkas att i första hand välja eftergivliga pollare samt att dessa ska var utplacerade endast sommartid. I andra hand ska fasta borttagbara pollare användas sommartid. Är situationen så problematiskt och det finns ett stort behov kan även eftergivliga eller fasta borttagbara pollare väljas att placeras ut året runt. I riktlinjerna påpekas att extra kostnader för underhåll uppstår för underhållsarbeten om pollare står ute även vintertid, då det krävs tid för nedmontering.

Förvaltningens kommande användning av riktlinjerna bedöms vara begränsad i och med att majoriteten av parkvägarna inom ansvarsområdet enbart är för gående. Riktlinjerna är främst anpassade för vägar med både gång- och cykeltrafik. Förvaltningen ser också att val av hindertyp i riktlinjerna kan komma att orsaka högre underhållskostnader eftersom pollare kan frysa fast eller gå sönder lätt. Parkdriftsfordon behöver även enkelt tillträde till parker och grönområden under hela året.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat trafiknämndens förslag till riktlinjer för utplacering av enklare hinder på gång- och cykelvägar. Riktlinjerna ska komplettera handboken ”*Cykel i staden*” (2009).

Trafikkontoret fick i kommunfullmäktiges budget för 2018 i uppdrag att ”*se över grindar i cykelinfrastrukturen som ökar risken för olyckor och om de kan ersättas med andra lösningar utan försämrad trygghet och säkerhet för gående*”. I handboken ”*Cykel i staden*” är grundprincipen att inga fysiska hinder ska placeras ut på cykelvägarna. Dock har det i praktiken uppstått situationer där hinder ändå kan behövas för att säkerställa trafiksäkerheten. Riktlinjer för utplacering av enklare hinder på gång- och cykelvägar ska fungera som stöd för tjänstepersoner att göra avvägningar i situationer där det ändå kan behövas hinder på gång- och cykelvägar. Riktlinjerna syftar till att fungera som ett enhetligt och övergripande styrdokument för hela staden. Till grund för riktlinjerna ligger trafikkontorets två tidigare utredningar; *Riktlinjer för hinder*” (2019) samt ”*Kravspecifikation för framtida hinder*” (2020).

Kommunstyrelsen önskar svar på remissen senast den 21 september 2022.

Ärendet

Hinder på gång- och cykelvägar syftar till att hindra olovlig motorfordonstrafik. Olovlig trafik på gång- och cykelvägar i första hand är en polisiär fråga, men smittrafik är ej prioriterad att hantera hos polisen vilket gör att fysiska hinder ändå kan vara nödvändigt.

De stadsövergripande riktlinjerna ska fungera som stöd för tjänstepersoner kring beslut om enklare trafik hinder och vägleder i frågor om hinder behövs, vilka aspekter som behövs ha i åtanke och vilket hinder som ska väljas och hur dessa ska placeras. I styrdokumentet påpekas att hinder på gång- och cykelvägar i största möjliga mån ska undvikas eftersom felaktigt placerade hinder i värsta fall kan leda till större problem än olovlig körning i sig. Med grund i detta behövs därför tydliga riktlinjer att förhålla sig till i de fall där hinder trots allt bedöms vara nödvändiga.

Riktlinjerna inleds med en vägledning för att utreda behovet av hinder på en gång- och cykelvägar. Vägledningen kan appliceras både på platser där det finns befintligt hinder och på platser där det saknas. För att utreda om hinder behövs ska tre frågor besvaras:

- Nås en målpunkt snabbast med bil genom gång-och cykelvägen och är det ett dokumenterat problem?
- Har andra åtgärder visat sig otillräckliga?
- Är problemet med bilar på gång-och cykelvägen större än problemet som hindret själv resulterar i?

Är svaret nej på någon av dessa frågeställningar bör hinder ej placeras ut enligt riktlinjerna. Är svaret istället ja på alla dessa frågeställningar bedöms trafik hinder vara lämpligt.

Riktlinjerna förespråkar två typer av enklare hinder; eftergivliga pollare och borttagbara fasta pollare. Utöver en redogörelse av hindertypernas för- och nackdelar beskrivs även att val kan göras om huruvida hindret ska vara utplacerat året runt eller enbart sommartid. Hinder enbart under sommartid förespråkas då både borttagbara fasta pollare och eftergivliga pollare kan leda till ökade underhållskostnader då hindren behöver tas bort vid vägunderhåll i form av sopning, sandning och plogning. En väl underhållen väg bedöms även vara säkrare än en väg med fasta hinder året runt på en dåligt underhållen väg.

Enligt riktlinjerna ska hindertyp väljas utifrån följande ordning:

1. Eftergivliga pollare – Sommartid
2. Borttagbara fast pollare – Sommartid
3. Eftergivliga pollare – Året runt
4. Borttagbara fasta pollare – Året runt

Eftergivliga pollare

Eftergivliga pollare förespråkas då de erbjuder god framkomlighet för gående och cyklister. För cyklister är det bättre att föredra dem än fasta pollare. Framkomligheten bedöms även som god för räddningstrafik, dock behöver räddningstjänsten i förhand veta om att pollaren är eftergivlig. I riktlinjerna listas en kravspecifikation som de eftergivliga pollarna bör uppfylla för att kunna användas. Det prioriteras att pollarna är hållbara och slittåliga, klarar av att upprepade gånger köras på/över utan att de tappar sin funktion och behöver ersättas, att den ser oeftergivlig ut och har samma färgsättning som fasta pollare samt att den inte kan monteras ned av obehörig.

Borttagbara fasta pollare

Borttagbara fasta pollare erbjuder samma goda framkomlighet som eftergivliga pollare, men är ej förlåtande vid eventuell kollision. Därmed rekommenderas denna hindertyp enbart i fall där det av någon anledning inte bedöms lämpligt med eftergivliga pollare. Vissa modeller av fasta pollare kan också behöva väljas bort av

tekniska skäl då det exempelvis finns ledningar i marken som hindrar installation.

Borttagbara fasta pollarna bör enligt riktlinjerna i första hand övervägas under perioder av året då vägunderhållet är som minst intensivt, det vill säga på sommaren. Detta för att undvika onödig tidsåtgång för väghållningspersonalen med att montera ned och upp pollaren vid passage med väghållningsfordonen. Är problematiken kring olovlig fordonstrafik densamma även vintertid övervägs istället i första hand eftergivliga pollare året runt och i andra hand fasta borttagbara pollare året runt. I riktlinjerna listas likt för de eftergivliga pollarna krav som modellerna bör uppfylla.

Övriga hinder

Riktlinjerna belyser även att det i vissa fall kan finnas behov av platsspecifika utredningar om det finns hinder som för platsen är mer lämpliga än borttagbara fasta pollare och eftergivliga pollare. Detta kan exempelvis röra sig om platser där det finns stor risk att hindren förflyttas eller förstörs, där det krävs mer flexibilitet eller i områden som kräver kraftigare hinder för att exempelvis förhindra terrorattacker.

Utformningsprinciper och typskisser

Oavsett hindertyp ges även vägledning kring hur hindren bör placeras och utformas. Högsta prioritet ges trafiksäkerheten men i de fall där det är möjligt bör även hänsyn tas till gestaltning, estetik och kulturmiljö. I riktlinjerna punktats sju regler för hur pollare bör placeras i gång- och cykelbanor.

Riktlinjerna avslutas med en redovisning av typskisser för fem vanligt förekommande vägsektioner för gång- och cykelvägar. Riktlinjerna för utplacering ska enligt riktlinjerna ses som rekommendationer, varpå platsspecifika förutsättningar måste tas i beaktning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av parkmiljöavdelningen norra innerstaden. Ärendet är behandlat i förvaltningsgruppen, i rådet för funktionshinderfrågor samt i pensionärsrådet. Synpunkter framgår av protokollen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar tydliga riktlinjer för utplacering av enklare hinder på gång- och cykelvägar för att underlätta och säkerställa god utformning och trafiksäkerhet. Förvaltningen ser också att det är viktigt att med trafiksäkra och enkla medel kunna förhindra olovlig motorfordonstrafik på gång- och cykelvägar.

I de fåtal fall i norra innerstadens parker där både gång- och cykeltrafik är tillåtet och där biltrafik behöver hindras, kan riktlinjerna vara till hjälp för att bedöma om hinder behövs och hur de ska utformas. Cyklingsförbud råder dock i majoriteten av norra innerstadens parker vilket gör att parkvägarna inom förvaltningens ansvarsområde enbart är för gående. Vid dessa platser finns oftast behov av annan typ av hinder eller skyltning än vad som föreslås i de föreslagna riktlinjerna.

Riktlinjerna beskriver att utplacering av hinder behöver ställas mot behov av underhåll på gång- och cykelvägarna. Därmed föreslås att hinder i första hand ska finnas utplacerade enbart sommartid. Förvaltningen bedömer dock att driftfordon har ett lika stort behov av att nå parker och grönområden via parkvägarna även under sommartid. Förvaltningens uppdrag är att underhålla hela park- eller grönområdet och inte bara vägarna i sig. Förvaltningen anser därför att det är av största vikt att i de fall där trafik hinder behövs vid entréer, då välja typer av hinder som är så smidiga som möjligt för driftpersonalen att öppna. Förvaltningen ser en risk att de pollare som föreslås i riktlinjerna antingen fryser fast eller går sönder på ett sätt som gör dem svåra att montera bort vid behov. Bedöms ändå pollare vara enda vägen att förhindra olovlig motorfordonstrafik är det också av stor vikt att alternativa infartsvägar, om sådana finns, hålls fria för att säkerställa att driften kan pågå utan onödig tidsåtgång.

Förvaltningen ser med bakgrund i detta att de föreslagna riktlinjerna inte fullt ut vägleder kring utplacering av enklare hinder för de miljöer förvaltningens ansvarar för. Förvaltningen ser därför positivt på att riktlinjerna medger att det i vissa situationer kan finnas behov av övriga typer av hinder. För riktlinjer som bättre passar förvaltningens verksamhet kan detta avsnitt utvecklas och preciseras.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norrmalms stadsdelsförvaltning

Karina Karlström
T.f. Avdelningschef
Parkmiljöavdelningen norra
innerstaden

Bilaga

Remiss om riktlinjer för utplacering av enklare hinder på gång- och cykelvägar.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2022-06-23
Karina Karlström, T.f. Avdelningschef	2022-06-23